

VERKOSSA

Totta kai me eläkeläisetkin käytämme internetiä ihan normaalien asioiden hoitoon. RÄÄKKYLÄINEN LEENA SINKARI

Paikalliset verkkoyhtiöt rakentavat kuitua kasvaakseen

Finnet-liiton toimitusjohtaja Jarmo Matilainen ennustaa valokuidun läpimurtoa. Aikataulu riippuu julkisista päätöksistä.

”Katsomme muutoksia liian lyhyellä perspektiivillä. Jos Suomi olisi ollut tällainen 1800-luvulla, maa olisi jäänyt rakentamatta”, väittää Finnet-liiton toimitusjohtaja Jarmo Matilainen.

Nyky-Suomessa kuituverkkojen rakentaminen etenee hitaasti, vaikka sijoitusrahaa olisi yllin kyllin.

Sisämaa autoituu vauhdilla, mutta Matilaisen mielestä meno voi vielä muuttua. Ilmastomuutoksen edetessä elämä lauhkeassa ilmastossa, järvien äärellä voi houkutella kovastikin väkeä. Maailmanlaajuisesti. Sitä odotellessa kylät kannattaisi pitää elävinä, esimerkiksi hyvien yhteyksien avulla.

Matilainen elää niin kuin visioi. Työpaikka on Helsingissä ja junassa, koti Saimaan äärellä Mikkelin Heinälahdessa.

Aina hänen visioitaan ei ole ymmärretty. Edellisestä paikastaan Mikkelin Puhelimen toimitusjohtajana Matilainen erosi nelisen vuotta sitten sen jälkeen, kun omistaja ryhtyi jarruttelemaan yhtiön it-kasvustrategian toteuttamista.

Finnet-liitossa Matilainen johtaa 24 alueellisen puhelin-

yhtiön etujärjestöä. Yhtiöillä on nykyisin 230 000 kaapeli-tv-liittymää, 170 000 kiinteää puhelin- ja 200 000 laajakaistaliittymää, joista 40 000 valokuidulla.

Paikalliset rakentavat
Matilainen on vakuuttunut, että valokuitu lyö itsensä läpi ennemmin tai myöhemmin. Nyt sitä rakennetaan kaupunkeihin ja paikoin maaseudulle aktiivisten toimijoiden varassa. 41 prosentilla suomalaisista on mahdollisuus valokuituun.

Suuri osa maaseudusta ja omakotitajamista jää kuitenkin väliinputoajiksi – tukea hankkeisiin ei saa, eikä kaikkia operaattoreita kiinnosta rakentaa.

Moni paikallisverkkoyhtiö rakentaa kuitua maaseudulle, toisin kuin pörssiyhtiöt, Matilainen huomauttaa. ”Asiakasomisteisissa yhtiöissä verkon takaisinmaksuaika on pitkä. Kuiturakentamisen kannattavuutta pitäisi arvioida seitsemän vuoden aikajänteellä.”

Digipalvelut ensin

Mitä valtio voisi tehdä maaseudun nopeiden verkkoyhteyksien

MARKKU VUORIKARI

Jarmo Matilaisen mielestä teknologialla voi ja pitää helpottaa ihmisten elämää. Mobiili- ja kiinteät verkot voisivat kilpailemisen sijaan täydentää toisiaan.

hyväksi? Rahaako vain lisää?

”Ensimmäiseksi pitäisi edistää digitaalisia palveluja julkisella sektorilla. Sieltähän kysyntä lähtee liikkeelle.”

Sähköinen asiointi on jo yleistynyt, mutta lomakkeen siirtyminen nettiin on vasta alkua. Varsinkin koulutusta ja sosiaali- ja terveyspalveluita voisi

järjestää etäyhteyksien avulla.

”Kela antaa enemmän takaisilippuja kuin laajakaistan hankintaseteleitä. Kaikki palvelut pitäisi miettiä digitaalisuuden kautta.”

Kun digipalvelut yleistyvät, nopeista yhteyksistä tulee arkipäiväisiä välttämättömyyksiä. Silloin verkkoihin liittyjiä riit-

tää. Tukirahaa tarvitaan vähävaraisille.

Mobiiliverkko kilpailee

Toistaiseksi Suomi on mobiililaajakaistan valtakunta. Rajoituksettomasti tiedonsiirtoa tarjoavia, verrattain edullisia 3g- ja 4g-liittymiä on 3,3 miljoonaa, kaksi kertaa enemmän kuin

kiinteitä laajakaistaliittymiä.

Langaton tiedonsiirto ei voi kasvaa loputtomiin. Ruotsissa houkuttelevien tarjousten aika on jo ohi.

PC för alla -lehdessä mukaan yksikään sikäläinen mobiiliope- raattori ei enää suo rajatonta surffausta kiinteään hintaan.

”Täällä on vielä käynnissä markkinaosuustaistelu. Pyritään hankaloittamaan kilpailijoiden asemaa.”

Mobiilinetin valta-asema merkitsee Finnet-yhtiöille, että ne kutistuvat lankaliittymien vähetessä, ellei valokuidusta ja palveluista saada uutta liiketoimintaa.

Matilainen ennustaa, että tulevaisuudessa mobiili- ja kiinteä verkko täydentävät toisiaan.

Finnet-liitto on esittänyt tv-käytöstä vapautuvaa 700 megahertsin taajuusalueita kiinteiden verkkojen täydentäjäksi. Saariston kaltaisilla hankalilla alueilla liittymä lähimpään kuituverkkoon voitaisiin korvata langattomalla yhteydellä tukiasemaan.

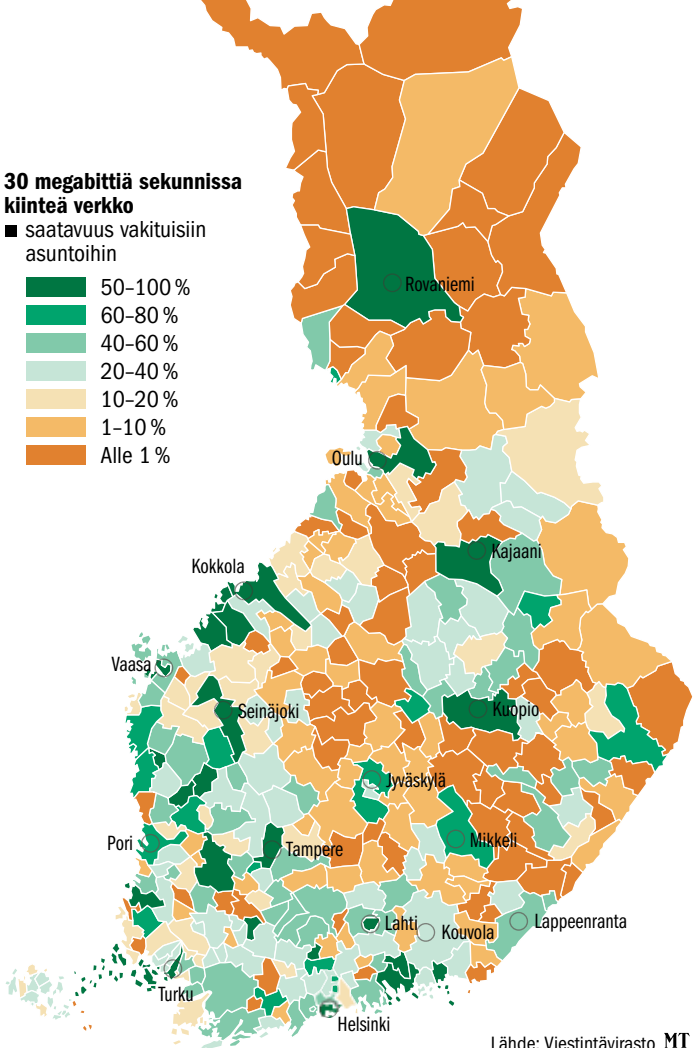
Nykyosuunnitelman mukaan valtio aikoo huutokaupata 700-taajuusalueen mobiililaajakaistan kasvavaan tarpeeseen vuonna 2016.

”Meitä vastassa on mobiiliopeeraattorien kimppa, jota liikenne- ja viestintäministeriö tukee.”

HENRIK SCHÄFER

Nopean kiinteän verkon laajakaistan saatavuus

Vuoden 2012 kuntajaolla

» Moni paikallisverkkoyhtiö rakentaa kuitua maaseudulle, toisin kuin pörssiyhtiöt. JARMO MATILAINEN

Rääkylässä iloitaan valokuidun saamisesta lähes joka talouteen

Osuuskuntamalli on toiminut hyvin, koska liittymismaksu oli pieni ja osakkaita riittävästi

RÄÄKKYLÄ (MT)

Rääkylässä ei voi edes pii- pahtaa, ettei siellä joku puhu valopiuhasta, valokuidusta, sadasta megasta tai laajakaistasta. Rakkaalla lapsella on pitäjässä monta nimeä.

”Kun ollaan puolitoista vuot- ta hankkeen kanssa tehty töitä, voidaan jo puhua kokemuksen äänellä”, vakuuttaa puuhamies ja Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnan puheenjohtaja Tuure Hirvonen.

Nopeasti hän nappaa toimit- tajan ja kuvaajan kyytinsä ja ajaa pitäjän eteläiselle ran- nikkokulmalle Haapasalmeen, jossa viimeisiä valokaapelin kilometrejä vielä kaivetaan ki- viseen maahan.

Kolske kuuluu, ja asukas Lee- na Sinkari on tullut kottikär- ryjen kanssa katsomaan, jospa työmaalta saisi uudet kiuskivet savusaunaan.

Kysymykseen, mitä laajakais- talla tehdään ihanassa puutar- hamaisessa paratiisissa, Sinkari vastaa hieman ärtyen:

”Totta kai me eläkeläisetkin käytämme internetiä ihan nor- maalien asioiden hoitoon. Aina mediassa meistä eläkeläisistä kirjoitetaan kulueränä.”

”Täällä me olemme tavallisia asukkaita, niin kauan kuin kun- toa riittää”, 77-vuotias seitse- män lapsen mummo kertoo.

Toimiva maksukaava tarvitaan

Rääkylän mallissa ihmetystä on herättänyt se, että osakkailta on peritty vain 100 euron osuus- maksu. Miten se on mahdollista? ”Halusimme täällä luoda ko- ko kansan verkon, sellaisen, et- tei maksu ainakaan käy esteeksi. Juuri monia vanhuksia nuori polvi on patistanut ottamaan laajakaistan turvallisuussyistä”, Hirvonen selvittää.

”Kolmensadan euron lisä- hinnalla moni on voinut ottaa pelkän varauksen talon seinälle, vaikkei itse edes arvele käyttä- väänsä laajakaistaa.”

Osakkaita on nyt 1300 eli käy- tännössä jokaiseen vakituise- siin asuttuun Rääkylän kiinteis- töön valokuituliittymä tulee.

”200–300 osakkaalla tällainen

ei millään toimisi. Me olemme oppineet tietyn talouden kaavan: kunta-osuuskunta–pankki–kol- mion. Hanke maksaa 4,5 mil- joonaa euroa. Tukea saamme 1,5 miljoonaa, joten osuuskunnan velaksi jää 3 miljoonaa. Sitä kuole- tetaan osakkailta perittävillä 50 euron kuukausimaksuilla”, Hirvonen esittelee.

Viisikymppiä kuussa taas kattaa 23 ilmaiskanavan televi- siopalvelut netin lisäksi.

Muuttovoittoa ja yrittämistä

Yksi onnellinen tietokonetyö- läinen on Maija Laasonen, joka huolehtii viihtyisäpiha.fi-mar- kinointiyrityksestä Rääkylän Oravisalossa. Hän ylläpitää kotisivuja ja vastaa asiakkaiden yhteydenottoopyyntöihin sähkö- postilla.

”Työpäivästäni 98 prosenttia kuluu koneen ääressä. Olen onnellinen siksi, että ilman laa- jakaistaa tätä työpaikkaa ei olisi olemassakaan”, ammattikor- keakoulusta hiljattain traden- omiksi valmistunut 26-vuotias Laasonen sanoo.

”Yritin opiskella langatto- milla etäyhteyksillä moka- kulan avulla, mutta se oli täysin toivo- tonta. Yhteys pätki ja istunnot ehtivät vanhentua verkko-op- pimisympäristössä ennen kuin sain mitään läpi”, Laasonen muistelee.

Puheenjohtaja Tuure Hir- vonen muistuttaa Rääkylästä tulleen muuttovoittokunnan. Myös kiinteistökaupat sujuvat hyvin, kun ostajilla on varmuus laajakaistasta.

Pienenkin yrityksen vähim- mäisedellytys on yleensä aina toimivat yhteydet.

”Ehkä tämän merkitys ym- märretään kokonaisuudessaan vasta 5–10 vuoden kuluttua, kun saadaan monet nyt alkuvai- heessa olevat ideat toimimaan sähköisesti. Palvelupisteet vä- henevät isoistakin keskuksista. Hyvä nettiyhteys tarjoaa mah- dollisuuksia osallistua vaikkapa ompeluseuroihin kotona”, Hir- vonen esittelee pilotti-ideoita, joihin kunta ja järjestöt huude- taan mukaan toimimaan.

LIISA YLI-KETOLA

MIKKO MAKKONEN

Leena Sinkari esittelee, mistä kulmasta nettiyhteydet saadaan punaiseen tupaan sisälle. Osuuskunnan aktiivit Ilkka Tammi ja Tuure Hirvonen seuraavat laajakaista- hankkeen viimeisten kilometrien etenemistä.

Tukea kannattaa vielä hakea

JOENSUU (MT)

Hyvät nettiyhteydet ovat maa- seudun elinehto. Tämän oival- tamista toivotaan sekä kansan- edustajilta että kuntapäätäjiltä.

Pohjois-Karjalan maakunta- liiton asiantuntija Esa Huur- reoksia vertaa laajakaistaa säh- köistykseen:

”Ilman sähköjäkin mökissä pärjää, mutta jokainen ymmär- tää, millainen ero on elää sähkö- jen kanssa tai ilman.”

Huurreoksia tietää myös, että haja-asutusalueilla rahallista tukea valokuituhankkeisiin tar- vittaisiin enemmän kuin valtion budjetissa on toistaiseksi osoi- tettu varoja.

Viestintäviraston asiantuntija Tapio Oikarainen kannustaa kuitenkin vielä lähtökuopissa olevia toimijoita hakemaan valtion tukea Laajakaista 2015 -hankkeen kautta.

”Tähän mennessä olemme myöntäneet noin 27 miljoonaa euroa. Kokonaisbudjettimme on 63 miljoonaa. Vireillä on han- keita noin 90 miljoonan euron edestä. Keskimäärin puolet hae- tusta tuesta voidaan myöntää”, Oikarainen sanoo.

Tuki palautuu valtiolle

Laajakaista 2015 -hankkeessa halutaan tukea edistyneitä vies- tintäverkkoja, siis ainoastaan valokuituteknikalla toteutet- tavina, nimenomaan syrjäisillä alueilla. Tukikelpoisilla alueilla asuu viisi prosenttia suomalais- ta.

”Kokemukset ovat hyviä eten- kin Pohjanmaalta ja esimerkiksi Utsjoelta. Siellä missä kaupalli- set toimijat eivät ole lähteneet

ottamaan riskiä, kuntayhtiöt ja osuuskuntamallit ovat olleet hyvä vaihtoehto. Kuntayhtiöille rahoituksen hankkiminen on helpompaa kuin kaupalliselle toimijalle”, Oikarainen sanoo.

Kantapään kokemuksella Pohjois-Karjalan tietoverkko- osuuskunnan puheenjohtaja Tuure Hirvonen vaatii poliiti- tikkoja myöntämään lisää tuki- rahoitusta.

”Valtio saa muutamassa vuo- dessa tukirahansa takaisin alv- maksuina, joita näistä maksuista peritään aina. Olen laskeskellut, että tukisumma tuplaantuu 15 vuodessa. Minkä muun asian tukeminen maksaa itsensä mo- ninkertaisesti takaisin?” Hirv- onen kysyy.

Turva vanhuksille koteihin
Maakuntaliiton projektipääl- likkö Huurreoksia vastaa koko Itä- ja Pohjois-Suomen tukiha- kemusten käsittelystä.

Huurreoksia sanoo, että alu- eelle on kolmen kaupallisen toi- mijan lisäksi syntynyt jo peräti 14 uutta toimijaa toteuttamaan laajakaistoja.

”Valokuitu- ja mobiililaaja- kaista eivät kilpaile keskenään, koska molemmille on omat käyttötarkoituksensa. Valokuitu varmistaa television toiminnan ja vanhusten turvapalvelut tule- vaisuudessa.”

Kuntien on Huurreoksen mukaan mahdollista säästää vanhushpalveluissa, jos verkko- yhteydet saadaan kuntoon ja ikäihmisille turvattu yhtey- denpito ja turva koteihin entistä pitempään.

LIISA YLI-KETOLA

Tradenomi Matja Laasosella ei olisi työpaikkaa Rääkylän Oravisalossa, ellei olisi hyviä nettiyhteyksiä. Hän ylläpitää ja päivittää markkinointiverkoston nettisivuja.